

Lausunto

2.6.2025

VN/25768/2024
VN/25768/2024-TEM-36

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo.lvm@gov.fi

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit)

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta liikennepalvelun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit). Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Taksialan lisäsääntely olisi syytä kohdentaa siten, että se puuttuu alalla havaittuihin todellisiin ongelmiin, eikä aiheuta tarpeettomia lisäkustannuksia sellaiselle osalle markkinaa, joka toimii nykyisellään kuluttajan ja kilpailun kannalta hyvin. Lisäksi hallitusohjelmassa todettuun taksien saatavuuden parantamiseen tulisi kiinnittää huomiota.¹

Taksamittarit

Työ- ja elinkeinoministeriö **ei kannata ehdotettua taksamittarisäännöstä** (liikennepalvelulain 15 a §), joka ulottaisi taksamittarivelvoitteen koskemaan kaikkia takseja. Taksamittarien osalta voidaan kustannuksia lisäävän vaikutuksen lisäksi todeta, että jo nyt takseissa on oltava taksamittari tai muu vastaava laite silloin kun hinta perustuu matkan aikana mitattuun aikaan tai matkaan ja sovelluspohjaisten kyytien osalta kyydin hinta on kuluttajalle jo etukäteen tiedossa. Kuluttajien näkökulmasta taksamittarille ei ole käyttöä ainakaan silloin, kun matkasta on sovittu etukäteen kiinteä hinta. Esitysluonnoksessa todetaan kuluttajahintojen osalta, että ”luultavasti osa yrityksistä laittaisi taksamittarin hinnan kuluttajilta perittävään hinnastoon, mikä nostaisi taksipalvelujen hintoja”. Kuten esitysluonnoksessa todetaan, taksamittarin hankinta koskisi eniten yrityksiä, jotka ajavat ainoastaan ennalta tilattuja kyytejä alustojen kautta. Sovellusten kautta tilattavista taksikyydeistä esimerkiksi Kilpailu- ja kuluttajaviraston blogissa² on todettu seuraavaa: ”Sovellusten kautta

¹ Pääministeri Orpon hallitusohjelman 23.6.2023 kirjaus ”Vahvistetaan kuluttajien luottamusta taksiliikenteeseen. Toteutetaan lainsäädäntöhanke, jolla edistetään taksien saatavuutta, huomioidaan eri asiakasryhmät koko maassa, tehostetaan taksiliikenteen valvontaa ja kitketään harmaata taloutta.”

tilatut taksikyydit ovat yleensä taksitolpalta otettuja tai soittamalla tilattuja taksikyytejä halvempia. Sovellukset tekevät kilpailutuksesta myös turvallisempaa ja helpompaa, koska taksikyydin hinta on asiakkaan tiedossa ennen ostopäätöstä.”

Taksamittari ei myöskään aukottomasti ehkäise hinnoitteluun liittyviä huijauksia silloin, kun hinta perustuu mitattuun matkaan ja aikaan. Esitysluonnoksessa todetaankin, että taksamittarin pakollisuus ei estäisi harmaata taloutta, vaikka se helpottaisikin jälkikäteistä tarkastusta ja taksimatkaista kerättäviä tietoja. Esitysluonnoksessa todetaan niin ikään, että soveluksen kautta taksimarkkinoilla toimivat alustayhtiöt joutuvat toimittamaan Verohallinnolle tietoja myös erillisen verotuksen avoimuussäännösten myötä.

Taksamittaripakko ja taksamittarin hankintaan liittyvä kustannus nostavat todennäköisesti alalle tulon kynnystä ja vähentävät etenkin osa-aikaisten taksien alalle tuloa ja alalla toimimista. Esitysluonnoksessa onkin todettu, että ”Harmaan talouden torjunnan helpottamiseen tähtäävällä taksamittarivaatimuksella olisi vaikutuksia yritysten kustannuksiin. Tämä vaikuttaisi alalla jo oleviin yrittäjiin sekä nostaisi alalle tulon kynnystä. Velvoite käyttää kaikissa taksiliikenteeseen käytettävissä ajoneuvoissa mittauslaitelain vaatimukset täyttävää taksamittaria aiheuttaisi kustannuksia sellaisille yrityksille, joilla ei tällä hetkellä ole vaatimusten mukaista taksamittaria ajoneuvoissaan”. Jatkovalmistelussa tulisi arvioida huolellisesti, voisiko taksamittarivaatimus vähentää kielteisellä tavalla osa-aikaisesti alalla toimivia taksityrittäjiä, jotka parantavat taksien saatavuutta etenkin kysyntäpiikkien aikaan ja pienillä markkina-alueilla kuten syrjäseuduilla.

Elinkeino-oikeudellinen näkökulma

Elinkeinonharjoittamisen oikeuden näkökulmasta ehdotetut muutokset olisivat pääosin asettaisi kiristyksiä voimassa olevaan sääntelyyn. Ehdotuksilla on vaikutuksia elinkeinonvapauden toteutumiseen, mutta työ- ja elinkeinoministeriö pitää muutoksia asianmukaisina ja asianmukaisesti perusteltuina eikä sillä ole tarkempia huomioita esitysluonnokseen elinkeinonharjoittamisen oikeuden näkökulmasta.

Sisämarkkinanäkökulma

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että yleisesti ottaen palveluiden tarjoamiselle asetettavien rajoitusten on oltava EU-oikeuden mukaisesti oikeasuhteisia, välttämättömiä ja syrjimättömiä. Näitä vaatimuksia arvioidaan erityisesti Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (SEUT) sekä palveludirektiivin (2006/123/EY) nojalla.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle palveluelinkeinon harjoittamista koskevat kansalliset säädökset tai viranomais määräykset, jotka eivät perustu EU-lainsäädäntöön palveludirektiivin 15 ja 39 artiklojen nojalla. Direktiivin 15 artiklan 2 kohdan 4 alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on tutkittava, asetetaanko niiden oikeusjärjestelmässä palvelutoiminnan aloittamisen tai harjoittamisen ehdoksi seuraavien syrjimättömien vaatimusten noudattaminen muut kuin ammattipätevyysdirektiivin soveltamisalaan kuuluvia asioita koskevat tai muissa yhteisön säädöksissä asetetut vaatimukset, joilla määrätyn palvelutoiminnan aloittaminen sallitaan vain tietyille palveluntarjoajille toiminnan erityisluonteesta vuoksi. Palveludirektiiviä ei sovelleta kuljetuspalveluihin, mutta sitä voidaan soveltaa koulutusorganisaatioihin.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että koulutusorganisaatioiden hyväksynnän edellytyksiä tarkentavat säännökset tulisi ilmoittaa palveludirektiivin mukaisessa ilmoitusmenettelyssä komissiolle ja muille jäsenvaltioille, koska ehdotuksessa asetetaan direktiivin 15 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisia vaatimuksia, joilla tietyn toiminnan aloittaminen sallitaan vain tietyille palveluntarjoajille. Palveludirektiivin mukaisen ilmoituksen tekemiselle ei ole määräaika. Se voidaan tehdä säädöksen ollessa vasta luonnosvaiheessa tai jo hyväksytystä säädöksestä. Ilmoituksen tekeminen ei estä jäsenvaltioita hyväksymästä kyseisiä säännöksiä. Komissio ja muut jäsenvaltiot voivat kommentoida tehtyä ilmoitusta kolmen kuukauden

kuluessa ilmoituksen tekemisestä. Komissio tutkii tänä aikana, ovatko säädökset yhteenso-
pivia yhteisön säännösten kanssa, ja tekee tarvittaessa päätöksen, jossa kyseistä jäsenval-
tiota kehoitetaan jättämään ne hyväksymättä tai kumoamaan ne. Jäsenmaiden on myös
varmistettava, että ilmoitettavat vaatimukset ovat syrjimättömiä – ne eivät saa suoraan tai
välillisesti syrjiä kansalaisuuden tai yrityksen kotipaikan suhteen. Lisäksi vaatimusten on ol-
tava välttämättömiä ja perusteltuja yleisen edun mukaisin pakottavin syin sekä oikeasuhtei-
sia, niin että ne ovat omiaan takaamaan tavoitellun päämäärän saavuttamisen, ne eivät
saa ylittää sitä, mikä on välttämätöntä tavoitteen saavuttamiseksi, eikä muilla vähemmän
rajoittavilla toimenpiteillä voida saavuttaa samaa tulosta.

Taksamittareita ja taksikilpiä koskevat vaatimukset on ilmoitettu Euroopan komissiolle tek-
nisenä määräyksenä teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyk-
siä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun direktiivin
(EU) 2015/1535 mukaisesti 13.5.2025 Ilmoituksen jälkeen alkaa direktiivin mukainen kol-
men kuukauden odotusaika, jota ennen ehdotusta ei voida hyväksyä. Menettelyn mukainen
odotusaika päättyy 14.8.2025. Ehdotuksen hyväksymistä on lykättävä edelleen kolmella
kuukaudella, jos komissio tai toinen jäsenvaltio esittää kolmen kuukauden odotusajan ku-
luessa yksityiskohtaisen lausunnon, jonka mukaan suunniteltu toimenpide sisältää seikko-
ja, jotka voivat luoda esteitä tuotteiden tai palveluiden vapaalle liikkuvuudelle sisämarkki-
noilla. Myös alempiasteinen sääntely on ilmoitettava.

Odotusaikana komission ja muiden jäsenvaltioiden tehdyt huomautukset ja lausunnot on
voitava ottaa huomioon jatkovalmistelussa. Jos ilmoitusmenettelyn velvoitteita ei noudate-
ta, säädöstä ei voida soveltaa. Se, että säädös on ilmoitettu eikä esimerkiksi Euroopan ko-
missio ole reagoinut siihen, ei kuitenkaan merkitse sitä, että säädös olisi EU:n lainsäädän-
nön mukaista.

Harmaan talouden torjunta

Hallituksen esityksessä todetaan, että ongelmaksi on kuitenkin käytännössä osoittautunut
se, että muut laitteet ja järjestelmät ovat tällä hetkellä epätarkempia ja helpommin manipu-
loitavissa kuin taksamittari. Jos ajoneuvossa ei ole taksamittaria, on ainakin teoriassa mah-
dollista, että kyytejä ajetaan ilman, että niistä rekisteröityy vertailutietoa esimerkiksi verotta-
jalle. Jatkovalmistelussa oli syytä pohtia myös muita kevyempiä keinoja, joilla vertailutietoa
voisi saada kokonaisajojen määrästä yrittäjältä.

Vaikutusarvioinnissa on todettu taksamittarista aiheutuvan osalle toimijoista lisäkustannus,
joka kasvattaisi toiminnan kiinteitä kustannuksia. Luultavasti osa yrityksistä laittaisi taksa-
mittarin hinnan kuluttajilta perittävään hinnastoon, mikä nostaisi taksipalvelujen hintoja.
Taksamittarivaatimus edellyttäisi myös kiinteähintaisissa kyydeissä taksinkuljettajalta jokai-
sen yksittäisen tilauksen tietojen merkitsemistä taksamittariin ennen kyydin alkamista.
Tämä veisi kuljettajalta tietyn ajan, joka pitäisi allokoida kuljettajien työpäivään ja tilausten
hyväksymiseen. Siten taksamittarin hankkimisen ja asentamisen lisäksi kertaluonteisten
kustannusten lisäksi taksamittarista aiheutuisi jatkuvia ja pysyviä kustannuksia kuljettajien
työajan käytön johdosta mittarin hallinnoinnista.

Ehdotuksessa on paljon toimia, jotka vaikuttavat osaltaan harmaan talouden torjuntaa. Li-
säkulujen esittäminen jo hyvin kilpaillulle toimialalle ja alan osa-aikaisille ennakotilausten
perusteella toimiville on syytä arvioida jatkovalmistelussa tarkemmin sekä markkinoiden toi-
mivuuden kuin myös ehdotuksesta aiheutuvien kokonaiskulujen kannalta ja lisäarvo har-
maan talouden torjuntaan.

Osastopäällikkö

Jan Hjelt

Neuvotteleva virkamies

Sari Alho

VN/25768/2024-TEM-36

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: